

obs Gieten
samen werken leren leven

Veiligheidsbeleid

Naam school	obs Gieten
Brinnummer	10AB
Adres	Spoorstraat 2
Postcode	9460 AB
Telefoon	0592-262796
E-mail	gieten@primah.org
Website	www.obs-gieten.nl
Directeur	Sandy Sibbald

Inhoud

Inleiding.....	5
1 Visie.....	7
2 Van pedagogische visie naar praktijk.....	9
2.1 De Gouden Weken	9
3 Monitoring	11
3.1 IEP.....	11
3.2 Jaarlijkse leerling peiling Scholen op de Kaart	11
3.3 Tweejaarlijkse ouder peiling Scholen op de kaart.....	11
4 Anti-Pestprotocol	12
4.1 Coördinatie (sociale) veiligheid	12
5 Een veilige schoolomgeving	13
5.1 Het schoolgebouw.....	13
5.2 Calamiteiten en ontruiming	13
5.3 Risico, Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)	13
5.4 Preventiemedewerker.....	13
5.5 Verkeersveiligheid.....	14
6 (Registratie van) calamiteiten/incidenten.....	15
6.1 Protocol Agressie en geweld	15
6.2 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag.....	15
6.3 Protocol “Toelating, weigering, verwijzing en uitschrijving van leerlingen”	15
6.4 Notitie “Calamiteiten en ernstige gebeurtenissen”	15
6.5 De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.....	15
7 Bijlagen.....	16
7.1 Bijlagen A: deze zijn toegevoegd aan het document	16
7.2 Bijlagen B: deze zijn op te vragen op school	16

Inleiding

De school is een organisatie die midden in de samenleving staat en waarin niet alleen de kinderen onderwezen worden, maar waarin het team ook van elkaar leert en gezamenlijk het beleid ontwikkelt en vormgeeft. Het schoolteam is verantwoordelijk voor de gang van zaken op school.

We hanteren voor kinderen te begrijpen regels en leven die consequent na. We stimuleren positief gedrag en corrigeren ongewenst gedrag.

Leren vindt plaats in een sfeer van veiligheid, geborgenheid, waardering en vertrouwen. Een duidelijke structuur, met daarin ruimte voor eigen initiatief en keuzes, stimuleert tot leren.

Een goede samenwerking tussen schoolleiding, leerkrachten, kinderen en ouders is voorwaarde voor een goed schoolklimaat. Een goede school maken we met z'n allen.

In dit document beschrijven wij onze visie op een goed pedagogisch klimaat en wat wij doen om dit te realiseren. Wij beschrijven verder hoe wij ervoor zorgen dat de kinderen leren in een veilige omgeving, hoe wij dit monitoren en welke actie wij ondernemen als dat nodig is.

1 Visie

Het eerste streven van de school is het bieden van een veilige plek waar het kind anderen kan ontmoeten en zich in rust en vrijheid kan ontplooiën. Zonder die basisvoorwaarden komen alle andere inspanningen niet tot hun recht.

Cognitief

De leerkrachten van obs Gieten willen de kinderen die aan hun zorg worden toevertrouwd, begeleiden op de weg naar zelfstandigheid. Daar komt een aantal dingen bij kijken.

Goed leren rekenen, lezen, spellen en schrijven zijn natuurlijk van groot belang. Met andere woorden, de leerling moet de school verlaten met een rugzak vol kennis, afgestemd op de mogelijkheden van juist *dé* leerling. Ieder kind is immers uniek, met zijn of haar eigen capaciteiten en mogelijkheden.

Ontwikkeling

Maar daar blijft het niet bij. Zelfvertrouwen en motivatie bevorderen de zelfstandigheid, en de zelfsturing van kinderen: het zijn kernwoorden van de ontwikkeling van onze leerlingen. Daarvoor is het nodig dat het kind zelfbewust is en een positief zelfbeeld kan ontwikkelen.

Sociaal- emotioneel

Op obs Gieten volgen we de leerlingen nauwgezet en stimuleren wij een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling door met de leerlingen in gesprek te gaan en gebruik te maken van een methodische aanpak. Op deze manier geven we de kinderen ruimte en houvast om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, zelfredzame en weerbare kinderen.

Kiezen

In een steeds veranderende samenleving als de onze is kiezen een cruciale vaardigheid geworden. Kiezen voor gezond eten bijvoorbeeld, maar ook wat je later wilt worden, wie je vrienden zijn en welke sport je gaat beoefenen.

Kiezen is een vaardigheid die kinderen moeten leren. Daar hebben ze hun ouders en leerkrachten voor nodig. We zijn ons ervan bewust dat kinderen voor steeds meer en ingewikkelder keuzes komen te staan. We leren kinderen 'kiezen' en verantwoordelijk te zijn voor hun keuzes door 'keuzemogelijkheden' in het onderwijsprogramma te bieden.

Communiceren

Leren communiceren is eveneens in onze maatschappij een zeer belangrijke vaardigheid. Kinderen die goed kunnen overleggen, hun eigen mening kunnen beargumenteren en assertief zijn, hebben een goede startpositie. Ook het kunnen omgaan met moderne media hoort daarbij.

Maatschappij

De leerlingen die onze school verlaten begrijpen dat je als mens functioneert in een groter verband. Net als op school, moet je ook in de maatschappij samenwerken. Maatschappelijke betrokkenheid is belangrijk.

Sociaal gevoel, respect voor anderen, ook als die een andere overtuiging aanhangen, is een van de essentiële doelstellingen van openbaar onderwijs.

We geven de kinderen in de groepen 7 en 8 de mogelijkheid om humanistisch vormingsonderwijs en godsdienstonderwijs te volgen.

Culturele bagage

We vinden culturele en creatieve vorming van groot belang en besteden daar uitgebreid aandacht aan. De leerlingen komen gedurende hun schooltijd via goede methoden en projecten regelmatig in aanraking met diverse vormen van kunst, muziek, toneel, sport en hun culturele erfgoed.

2 Van pedagogische visie naar praktijk

Het bieden van een veilige plek lijkt vanzelfsprekend, maar het is van belang om daar continu aandacht voor te hebben. Hierna beschrijven we hoe we dat doen.

2.1 De Gouden Weken

Elk schooljaar starten de kinderen in een “nieuwe” groep, vaak bij een nieuwe leerkracht en in sommige gevallen ook nog eens in een nieuw lokaal of bij een combinatiegroep in een andere samenstelling van de groep. Dit is voor iedereen een spannend moment. Voor de leerlingen, maar ook voor de leerkracht.

Elk schooljaar start een nieuw groepsvormingsproces. Een proces waarbij de rollen opnieuw bepaald worden, kinderen elkaar opnieuw leren kennen, de (ongeschreven) regels opnieuw een plek krijgen en waarin de normen en waarden bepaald worden. Dit is een proces dat deels vanzelf gebeurt, maar waar je als leerkracht op een positieve wijze veel invloed op uit kunt oefenen zodat dit proces verloopt op een manier waar je het gehele schooljaar profijt van kunt hebben.

Wij werken in de eerste paar weken intensief aan het beïnvloeden van dit groepsvormingsproces. Daarbij maken we gebruik van het boekje De Gouden Weken (Bijleveld 2014).

Tijdens De Gouden Weken geven de leerkrachten sturing aan dit groepsvormingsproces. Er worden verschillende activiteiten georganiseerd, waarbij leerlingen aan het werk gaan met het bepalen van de normen en waarden in de groep, ze leren elkaar goed kennen en waarderen en er wordt actief gewerkt aan het creëren van een fijne sfeer in de groep.

Bij De Gouden Weken spelen verschillende ingrediënten een hoofdrol.

- de kapstokregels door de hele school heen
- zelf geformuleerde groepsregels
- inzet van Energizers
- gebruik van Coöperatieve werkvormen
- voorbeeldgedrag van de leerkrachten

Schoolregels en groepsregels

Daar waar mensen bij elkaar zijn is het belangrijk afspraken te maken over hoe we met elkaar en met onze omgeving omgaan. Op onze school doen we dat ook. We hebben niet een vaste lijst met regels. In plaats daarvan werken we met een aantal kapstokregels. Deze kapstokregels vormen de basis voor de groepsregels die de leerlingen bij de start van het schooljaar opstellen.

Door de leerlingen zelf de groepsregels te laten opstellen, worden zij de eigenaar van de regels. Ze voelen zich meer betrokken en voelen de verantwoordelijkheid om zich ook aan de regels te gaan houden. Zelf geformuleerde groepsregels stimuleren:

- de verantwoordelijkheid voor de groep
- het wederzijds respect
- de samenwerkingsvaardigheden
- de besluitvorming
- het oplossen van problemen

Energizers

Energizers zijn korte groepsactiviteiten die een bijdrage leveren aan het scheppen van een fijne groepssfeer. De zogenoemde positieve groepsvormers. Gedurende de Gouden Weken verdient de inzet van Energizers speciale aandacht. Het is daarbij vooral belangrijk dat het doel van de inzet helder is. Dit doel wordt door de leerkracht verwoord naar de kinderen toe.

Coöperatieve werkvormen

Coöperatieve werkvormen zetten wij in om de interactie tussen de leerlingen te vergroten. Daarmee:

- worden de leerlingen uitgedaagd tot actief leren
- wordt de interactie tussen de leerlingen gestimuleerd.
- worden leerlingen zich bewust van de onderlinge verschillen en worden deze benut als kansen om van elkaar te leren
- werk je als school actief aan het verbeteren van een goed pedagogisch klimaat

Net als bij de inzet van de Energizers is het bij de inzet van de Coöperatieve werkvormen van groot belang het doel goed te verwoorden.

Voorbeeldgedrag

Voorbeeldgedrag is misschien wel de belangrijkste factor die een rol speelt als het gaat om successen in het versterken van het sociaalpedagogisch klimaat.

De leerkracht is een voorbeeld voor de groep. We streven naar een goede leerkracht-leerling relatie. De leerkracht kent de leerling en de leerling kent de leerkracht.

Om dit te kunnen realiseren moet er gewerkt worden aan het versterken van de relatie. Dat begint door elkaar goed te leren kennen. Leerlingen en leerkrachten organiseren werkvormen waarbij ze elkaar in een korte tijd snel leren kennen.

In de gouden weken ligt de nadruk op het belonen van positief gedrag. Opstokers kunnen bewust klassikaal worden gegeven, ze zijn immers een voorbeeld voor de hele klas.

Correcties zijn effectiever als je het in direct persoonlijk contact doet. Zo bouwen we aan een relatie in plaats van hem af te breken.

Oudercontact

Bij het werken aan een goed pedagogisch klimaat is het van groot belang ouders te betrekken bij dit proces. Kinderen brengen immers een groot deel van de week op school door. Een plek waar we aandacht besteden aan normen en waarden en een bijdrage leveren aan de opvoeding van de kinderen die bij ons op school zitten. Hiervoor is een goede samenwerking met ouders van groot belang.

Wij hechten veel waarde aan persoonlijk contact met onze ouders. Het is belangrijk dat zij op de hoogte zijn van de ontwikkeling die hun kind op school doormaakt en dat zij ons op de hoogte houden van ontwikkelingen thuis. We zijn toegankelijk en zichtbaar, zodat we de korte lijntjes tussen leerkracht en ouders bevorderen. In het begin van het schooljaar hebben we informatieavonden. Op deze avond kunnen de ouders kennismaken met de (nieuwe) leerkracht(en). Ouders kunnen op deze avond ook vragen stellen. Verder hebben we door het schooljaar heen een aantal vaste momenten waarop we de ouders en de kinderen uitnodigen voor een gesprek met de groepsleerkracht. Mocht het zo zijn dat de leerkracht of een ouder behoefte heeft aan een gesprek buiten de reguliere momenten om, dan kan daarvoor een afspraak worden gemaakt.

Sociaal-emotionele ontwikkeling door het schooljaar heen

Een goed begin is het halve werk en vormt een goede basis. Om dit vast te houden en de sociaal-emotionele ontwikkeling bij kinderen in goede banen te leiden hebben wij voor een doorgaande lijn de methode "Kwink"

Kwink

Kwink is een methode om de sociaal-emotionele ontwikkeling bij onze leerlingen te stimuleren. Het bestaat uit een doorgaande lijn aan lessen waarin door het schooljaar heen de kinderen werken aan verschillende onderwerpen waarmee ze inzicht verschaffen en handreikingen krijgen aangeboden om zich sociaalvaardig te kunnen redden in situaties waar ze in het dagelijks leven mee te maken krijgen. Kwink besteedt daarmee aandacht aan vaardigheden en inzichten die nodig zijn voor actief burgerschap.

De vaardigheden en inzichten komen in elke jaargang terug. Elke keer met een stuk verdieping, afgestemd op de leeftijd van het kind. Sociaal-emotionele ontwikkeling stopt niet aan het eind van de les. Wij leggen binnen de lessen sterk de nadruk op de vertaling naar situaties in de dagelijkse praktijk: op school, op het plein, op straat, internet of thuis.

3 Monitoring

3.1 IEP

Sinds schooljaar 2023-2024 hanteren we het leerlingvolgsysteem IEP (Inzicht Eigen Profiel). Een kind is meer dan rekenen en taal, ook zijn sociaal-emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen maken hem tot wie hij is. Een compleet kind is hoofd, hart én handen. Een volgsysteem moet daar rekening mee houden. Niet door een kind af te rekenen op wat hij niet kan, maar door inzicht te geven in waar een kind nu staat en aan te geven hoe het zich verder kan ontwikkelen om te worden wie het is. Door betekenisvol toetsen brengt het IEP leerlingvolgsysteem de ontwikkeling én de talenten van het complete kind in kaart. We vergelijken kinderen niet met elkaar, focussen op de persoonlijke ontwikkeling. Een uitkomst waarmee de leerkracht samen met de leerling inzicht krijgt in de volgende ontwikkelingsstap. Het eigenaarschap van de leerling bij zijn eigen ontwikkeling wordt daarmee vergroot.

3.2 Jaarlijkse leerling peiling Scholen op de Kaart

Jaarlijks wordt ook via een instrument in Scholen op de Kaart de leerling tevredenheid gemeten. Dit instrument geeft een indicatie van hoe leerlingen van groep 6 t/m 8 de schoolervaren. Op basis van uitval op onderdelen kan actie worden ondernomen.

In 2023 waardeerden de leerlingen onze school met een 8,1, zie voor een nadere uitwerking Scholen op de Kaart.

3.3 Tweejaarlijkse ouder peiling Scholen op de kaart

Om de twee jaar voeren wij een tevredenheidsonderzoek uit onder ouders en leerkrachten. Het onderzoek wordt gedaan door een instrument van Scholen op de Kaart. In dit onderzoek komen ook vragen aanbod die gericht zijn op de veiligheidsbeleving en sociaal pedagogisch klimaat. Bij uitval op onderdelen worden streefdoelen opgenomen in het schoolplan op basis waarvan actiepunten worden opgenomen in de jaarplannen.

In 2023 waardeerden de ouders de school met een 7,7 zie voor een nadere uitwerking Scholen op de Kaart.

4 Anti-Pestprotocol

Ondanks alle aandacht voor een goed pedagogisch klimaat kan het zijn dat er sprake is van pestgedrag. Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons. Dit is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met kinderen besproken, waarna met hen regels worden vastgesteld. Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal omdraait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt gepest.

Ons beleid op dit gebied is uitgewerkt in het anti-pestprotocol dat als bijlage is toegevoegd.

4.1 Coördinatie (sociale) veiligheid

Toezicht op de sociale veiligheid is een verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Daarmee bedoelen we directie, leerkrachten, onderwijs ondersteunend personeel, ouders, maar ook de leerlingen zelf. Het betekent dat we van alle partijen verwachten dat ze zich in zullen zetten voor het versterken en handhaven van de sociale veiligheid van al onze kinderen, maar ook de andere betrokkenen.

Toch kan het zijn dat er de behoefte is om een incident of een probleem bespreekbaar te maken. We willen de drempel zo laag mogelijk houden. In eerste instantie kan een leerling of een ouder dan bij de leerkracht terecht. Kan dat niet of is het iets wat niet (alleen) de klas betreft, dan zijn er andere personen bij wie de leerling of ouder terecht kan.

De directeur

Hij blijft te allen tijde eindverantwoordelijk. Mochten er vragen of onduidelijkheden zijn dan kunnen ouders, maar ook kinderen bij hem terecht.

De interne vertrouwens persoon

Bij de interne vertrouwenspersoon kunnen leerlingen, ouders, maar ook leerkrachten terecht met een vraag, probleem of klacht als de drempel bij de leerkracht of de directeur te hoog is. Hij/zij kan de weg wijzen naar een mogelijke oplossing. Tevens is hij/zij het eerste aanspreekpunt als het gaat om pesten op school. Het schoolbestuur beschikt ook over een externe vertrouwenspersoon.

De coördinator Veiligheidsbeleid

De coördinator bewaakt de kwaliteit van het veiligheidsbeleid. Hij/zij is verantwoordelijk het organiseren van inspecties en veiligheidsbeleving, het opstellen en actualiseren van een veiligheidsplan. Bij ons op school is de directeur tevens veiligheidscoördinator.

De preventiemedewerker

De preventiemedewerker is verantwoordelijk voor het up-to-date houden van het Ontruimingsplan en de coördinatie van de ontruimingsoefeningen. Zie ook volgende hoofdstuk.

5 Een veilige schoolomgeving

5.1 Het schoolgebouw

Het meerjaren onderhoudsplan voorziet in een planmatige renovatie/vervanging van het gebouw en technische installaties.

In de tevredenheidspeilingen (leerlingen + ouders + personeel) wordt gevraagd naar de veiligheid van de schoolomgeving. Afhankelijk van de uitkomst van de tevredenheidspeilingen wordt een actieplan opgesteld.

Actie	frequentie	verantwoordelijk
controle gebruiksvergunning	1x per jaar	Gemeente Aa en Hunze
controle veilig werken op hoogte	1x per jaar	Gemeente Aa en Hunze
controle voorziening geborgde ladder	1x per jaar	Gemeente Aa en Hunze
controle ontruimingsinstallatie	1x per jaar	Stichting PrimAH
NEN 3140 keuring	1x per 3 jaar	Stichting PrimAH
controle blusmiddelen	1x per jaar	Stichting PrimAH
controle CV-installatie	1x per jaar	Stichting PrimAH
controle inbraaksignalering	1x per jaar	Stichting PrimAH
controle noodverlichting	1x per jaar	Stichting PrimAH

Alle controles met gegevens worden bijgehouden/genoteerd in het logboek.

5.2 Calamiteiten en ontruiming

De school beschikt over een ontruimingsplan. Jaarlijks worden twee ontruimingsoefeningen gehouden. De oefeningen worden in het team geëvalueerd en procedures worden aangescherpt. Er zijn voldoende bedrijfshulpverleners. Zij krijgen jaarlijks bijscholing. De scholing wordt bovenschools geregeld. In elke ruimte in school hangt het ontruimingsplan op een goed bereikbare plaats. Tevens is hierbij een actuele leerlingenlijst, een plattegrond met de vluchtroutes, een overzicht van de verzamelplaats en een overzicht van de BHV-ers te vinden.

De school beschikt over een gebruikersvergunning. Voor grootschalige evenementen zijn duidelijke afspraken gemaakt over het aantal personen dat de school mag betreden.

De school beschikt over:

- Een grote verbandtrommel
- Blusdekens
- Verbanddoos voor activiteiten buiten het gebouw

5.3 Risico, Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)

De basis voor een arbobeleid is de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) en het plan van aanpak. Dit is dan ook de belangrijkste verplichting uit de Arbowet. Een goed instrument en kennis van arbeidsomstandigheden zijn belangrijk voor een goede RI&E. Het doel van een RI&E is het verkrijgen van algemeen inzicht in veiligheids- en gezondheidsrisico's binnen de organisatie. Het een en ander is vastgelegd in een bovenschools notitie. De RI&E zal plaatsvinden in het komende schooljaar.

5.4 Preventiemedewerker

Elke school heeft tenminste één preventiemedewerker in dienst die de maatregelen (gericht op de veiligheid en gezondheid binnen de school) kan uitvoeren. De preventiemedewerker ondersteunt de schooldirecteur bij het uitvoeren van de PrimAH RI&E. Daarnaast biedt zij/hij ondersteuning bij de uitvoering van maatregelen uit het plan van aanpak. De preventiemedewerker is de contactpersoon voor het team, schooldirectie, MR, ouders en voor de bovenschools preventiemedewerker.

5.5 Verkeersveiligheid

Obs Gieten heeft een veilige schoolomgeving. Er is sprake van weinig verkeer. Alleen vlak voor en na schooltijd kan het druk zijn in de straat.

Als school dragen we het Drents Verkeersveiligheidslabel. Dit houdt in dat we in het kader van verkeersveiligheid en verkeerseducatie voldoen aan de eisen die het Drents Verkeersveiligheidslabel daaraan stelt.

6 (Registratie van) calamiteiten/incidenten

Ook al zijn de randvoorwaarden optimaal. Er kan altijd iets gebeuren, wat men niet had verwacht. Verder willen we leren van de dingen die fout gegaan zijn. Daarom is registratie van calamiteiten en incidenten en de manier waarop ze zijn afgehandeld van belang. Als het incidenten met leerlingen betreft, wordt hier verslag van gedaan in Plan B2 van de betreffende leerling(en).

Calamiteiten hebben zich niet voorgedaan, maar in voorkomende gevallen wordt hier een aparte aantekening van gemaakt.

Bovenschool zijn er een aantal documenten geschreven die leidraad zijn voor handelen betreffende incidenten, calamiteiten.

6.1 Protocol Agressie en geweld

In dit protocol staat beschreven:

- Doel en strekking
- Wat agressie is
- De oorzaken van agressie
- Te nemen maatregelen
- Huisregels/gedragsregels
- Agressie tussen personeelsleden onderling
- Grensoverschrijdend gedrag leerlingen
- Hoe te handelen bij/na een conflict
- Wie wat doet
- Wat te doen bij een overval

6.2 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

In het stappenplan wordt beschreven welke stappen gezet moeten worden bij (herhaaldelijk) grensoverschrijdend gedrag. Het sluit aan bij het voorgaande en volgende protocol.

6.3 Protocol “Toelating, weigering, verwijzing en uitschrijving van leerlingen”

In het protocol staat:

- Algemene informatie
- Informatie m.b.t. de toelating
- Wanneer er sprake kan zijn van weigering
- Hoe te handelen bij schorsing
- De verwijzings- en uitschrijvingsprocedure
- De verwijderingsprocedure.

6.4 Notitie “Calamiteiten en ernstige gebeurtenissen”

In de notitie staat:

- Wat we verstaan onder een calamiteit
- Hoe te handelen in geval van calamiteiten
- Afhandeling na een calamiteit
- De communicatie naar buiten

6.5 De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

De code bestaat uit 5 stappen:

- In kaart brengen van signalen
- Overleggen met collega en eventueel raadplegen CJG
- Gesprek met cliënt
- Wegen van het geweld of de kindermishandeling, bij twijfel altijd CJG raadplegen.
- Beslissen: hulp organiseren of melden

7 Bijlagen

7.1 Bijlagen A: deze zijn toegevoegd aan het document

- Anti-pestprotocol

7.2 Bijlagen B: deze zijn op te vragen op school

- Ontruimingsplan
- Tevredenheidspeilingen zie Scholen op de Kaart
- Protocol Agressie en geweld
- Stappenplan grensoverschrijdend gedrag
- Protocol Toelating, verwijdering, verwijzing en uitschrijving van leerlingen in het primair onderwijs
- Notitie Calamiteiten en ernstige gebeurtenissen

Anti-Pestprotocol OBS Gieten

Scholen zijn verplicht om een veiligheidsplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is het anti-pestprotocol. Hierin wordt vermeld hoe de school pestgedrag signaleert en aanpakt. Door het pestprotocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen alle betrokkenen (leerkrachten, ouders, de gepeste, de pester en de zwijgende middengroep) om pesten te voorkomen of op te lossen. Alle direct betrokken partijen moet dit probleem erkennen.

“Pesten is een wezenlijk, groot probleem en niet gemakkelijk op te lossen. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de degene die pesten. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.

Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons op school. Dit is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met kinderen besproken, waarna met hen regels worden vastgesteld. Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal omdraait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt gepest.

De eerste acht weken van het schooljaar (Gouden weken) zijn vooral belangrijk voor het vormen van een goed pedagogisch klimaat. In de dagelijkse praktijk doen we dit onder andere door gebruik te maken van de methode voor sociaal-emotionele vorming “Kwink”.

Signalen van pesten

Signalen van pesten kunnen onder andere zijn:

- altijd een bijnaam, nooit de eigen naam van een kind noemen;
- een klasgenoot telkens de schuld van iets geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigingen;
- opmerkingen over kleding o.i.d.
- isoleren (buiten sluiten);
- buiten school opwachten, slaan, schoppen;
- op weg naar huis achternagaan;
- spullen afpakken, vernielen, verstoppen;
- bedreigen fysiek, verbaal en via bijvoorbeeld whats app, facebook;
- Schelden en schreeuwen tegen het slachtoffer;
- niet meer naar school willen/vaak ziek (melden);
- geen klasgenoten mee naar huis nemen;
- slechte prestaties leveren;
- concentratieproblemen;
- somber, futloos of teruggetrokken gedrag;
- lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, moeheid;
- blauwe plekken;

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: kinderen, maar ook volwassenen, verzinnen de ergste dingen om een ander te kwetsen.

Oorzaken van pesten

Oorzaken van pesten kunnen liggen in de opvoedingssituatie, het kind zelf en ook omgevingsfactoren kunnen een rol spelen. Hieronder volgen van allen enkele voorbeelden.

Opvoedingssituatie:

- een problematische thuissituatie waarin de opvoeders incapabel zijn;
- weinig aandacht van hun ouders/verzorgers, zelf hun gang kunnen gaan;
- door hun ouders niet worden gecorrigeerd voor hun agressie;
- gewelddadige Tv-programma's, videobanden en computerspelletjes;
- door hun ouders fysiek worden gestraft wanneer ze iets fout doen.

Het kind zelf:

- buitengesloten voelen;
- voortdurend in een niet passende rol geduwd worden;
- voortdurend competitie met anderen willen aangaan;
- voedselallergie (De specialisten zijn het hier niet over eens, maar het zou een mogelijkheid kunnen zijn. Er zijn kinderen die agressief kunnen reageren op kleurstof. Dit zou pesten in de hand werken.);
- zich minder voelen dan de rest, door onderpresteren of andere redenen;
- psychische problemen vanuit het kind zelf (Autisme, ADHD, ADD etc.);
- ontwikkelingsachterstand;
- sociaal-emotionele problematiek (kenmerken of diagnose ADHD, ADD etc.).

Omgevingsfactoren:

- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt;
- vroeger gepest door anderen een pester geworden;
- voorbeeldgedrag van anderen zoals volwassenen;
- de schoolpopulatie of de buurt.

Aanpak pesten op obs Gieten

We proberen pestgedrag te voorkomen door de inrichting van onze school en de organisatie. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in gescheiden pauzes van de midden- en bovenbouw. Ook het lopen van de pleinwacht door 2 personeelsleden per pauze heeft een preventief karakter. We zijn als personeel samen verantwoordelijk voor het wel en wee van iedereen op school.

Onze school is een plek waar wij ons veilig voelen, op onze school hebben wij respect voor elkaar en wij staan klaar om elkaar te helpen.

Op school geven wij inhoud aan deze regels. We maken gebruik van verschillende methodes, manieren van les geven, programma's, etc. zoals:

- we hebben aan het begin van het schooljaar een periode die we de "Gouden weken" noemen, hierbij komen ook verschillen tussen leerlingen/mensen en respect voor elkaar hebben aan de orde;
- we werken met de methode "Kwink"
- naast de methode "Kwink" beschikken we ook over aanvullende materialen zoals o.a. Kinderkwaliteitspel, Babbelspel, Kikker be cool, Kid Skills, Een wereld vol troost;
- we hebben projecten, zoals o.a. project voor de bovenbouw rondom thema's zoals de Tweede Wereldoorlog waarbij ook een bezoek gebracht wordt aan het herinneringscentrum kamp Westerbork.

Regels

Op obs Gieten hebben we een paar hoofdregels. Te beginnen bij de algemene schoolregels. Daarnaast zijn er pleinregels en klassenregels.

De uitgangspunten zijn:

- de regels worden positief gesteld;
- de regels zijn gevisualiseerd d.m.v. foto's die in de school hangen;
- er zijn 4 algemene schoolregels, 3 algemene pleinregels en 4 algemene klassenregels.

Algemene schoolregels:

- voor groot en klein zullen we aardig zijn
- de school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet
- we zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken voor morgen

Algemene pleinregels:

- we gebruiken de spullen waar ze voor bedoeld zijn;
- we blijven buiten, voor schooltijd en in de pauzes;
- we spelen op ons eigen plein.

Algemene klassenregels:

- we zijn verantwoordelijk voor onze eigen spullen;
- we houden rekening met elkaar;
- houden samen de klas netjes;
- we mogen op de afgesproken tijden naar de wc.

Een voorbeeld van afgeleide klassenregels

Groepsregels van een groep 7, opgesteld samen met de leerlingen.

- we hebben respect voor elkaar, iedereen hoort erbij, we sluiten niemand buiten;
- als meester of juf iets zegt, zijn we stil;
- we luisteren goed tijdens de uitleg;
- we luisteren naar elkaar;
- we denken eerst na voor we iets doen/zeggen;
- samenwerking vinden wij belangrijk.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Bij ruzies en pestgedrag gaan we als volgt te werk:

- probeer eerst zelf (en samen) de ruzie/het pesten op te lossen door te praten;
- kom je er samen niet uit en blijft die ander jou lastig vallen, ga dan naar de meester of juf;
- de meester of juf gaat met beide (of meer) kinderen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie/het pesten op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van ruzie/pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (bijv. gesprek met ouders erbij). Er wordt een notitie gemaakt in het Plan B2. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de degene die pest, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Een leerkracht kan ook zelf het idee hebben dat er sprake is van pestgedrag in de klas of daarbuiten. In zo'n geval kan de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen, om zo tot het probleem in de groep te komen.

Consequenties/maatregelen die wij kunnen toepassen

Fase 1:

- gesprek bewustwording van de pester van wat hij een kind aandoet;
- afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere dag of week in een kort gesprek aan de orde.
- melding van het pesten aan de collega's in de bouw/IB 'er, daarna als het noodzakelijk is aan het zorgteam; ouders op de hoogte stellen.

Fase 2:

- een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets zijn uitgelopen. De medewerking van ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
- met de ouders afspraken maken en deze afspraken regelmatig aan de orde stellen in evaluerende gesprekken;
- eventueel kan gebruik gemaakt worden van een "heen en weerschriftje";
- directie/teamleider stuurt waarschuwingsbrief naar de ouders over het doorgaan van pestgedrag en mogelijkheid tot schorsing.

Fase 3:

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals het CJG. Bij het inschakelen van instanties is altijd de toestemming/medewerking van de ouders nodig.

Fase 4:

- bij aanhoudend pestgedrag kan ook gekozen worden voor de mogelijkheid om een kind (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen.

Fase 5:

- in extreme gevallen kan een kind geschorst en uiteindelijk verwijderd worden.

Vijfsporenaanpak bij pesten

(Afkomstig uit de "Vijfsporenaanpak" samengesteld door het Nationaal Onderwijs Protocol tegen pesten)

1. Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- medeleven tonen, luisteren en vragen (hoe en door wie wordt het gepest);
- nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor, na en tijdens het pesten;
- huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken;
- de leerling laten inzien dat je ook op andere manieren kunt reageren;
- zoeken en oefenen van een andere reactie;
- het kind laten inzien waarom een kind pest;
- nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- sterke kanten van het kind benadrukken;
- belonen als de leerling zich anders/beter durft op te stellen;
- praten met de ouders (mits het kind dat wil);
- het gepeste kind niet over beschermen en teveel in een uitzonderingspositie zetten ten opzichte van de rest van de groep. Dit zou pesten weer in de hand kunnen werken.
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (sociale vaardigheidstrainingen in of buiten school).

2. Begeleiding van de pester:

- praten, zoeken naar de reden van het pesten/ruzie maken (zie Oorzaken van pesten);
- laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het slachtoffer;
- excuses laten aanbieden;
- in laten zien welke sterke/leuke kanten het slachtoffer heeft;
- kind leren niet meteen kwaad te worden;
- prijzen/belonen als het kind zich aan de regels/afspraken houdt en/of een andere/betere manier van reageren toont;
- gesprek met de ouders; elkaar informeren en overleggen; inleven in het kind (hoe komt dit kind tot pesten?);
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (Sociale vaardigheidstraining of gesprekje met iemand van het zorgteam).

3. De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem door:

- met de kinderen te praten over pesten en over hun eigen rol daarin;
- met de kinderen te overleggen over mogelijke oplossingen en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- samen met de kinderen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- hulp aan de zwijgende middengroep door het melden van signalen van pesten te stimuleren.

4. Hulp aan de leerkracht:

- deze hulp kan de vorm hebben van: achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden.

5. Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van het gepeste kind:

- blijf in gesprek met uw kind;
- als pesten op straat gebeurt en niet op school, kunt u het best contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- pesten op school kunt u direct met de leerkracht bespreken;
- door complimenten kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- werk samen met school. Dit kan door: aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door de school.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- neem het probleem serieus;
- raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden;
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;

- maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aan doet;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat.

Adviezen aan alle ouders:

- neem ouders van gepeste kinderen serieus;
- stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;
- geef zelf het goede voorbeeld;
- leer uw kind om voor anderen op te komen;
- leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

Aanstellen van een contactpersoon en een vertrouwenspersoon

Zelfs al doe je als school een krachtige poging om het pesten tegen te gaan, dan nog kan pesten de kop op steken. In dat geval is het belangrijk dat het slachtoffer altijd bij een schoolvertrouwenspersoon of stichtingsvertrouwenspersoon moet kunnen aankloppen voor hulp. Vertrouwenspersonen worden aangesteld door resp. het bevoegd gezag en de schoolleiding en gepubliceerd in de schoolgids.

Voldoen de contacten met vertrouwenspersonen niet, dan is er de mogelijkheid een klachtenprocedure in werking te stellen.

Klachtencommissie en klachtenprocedure wordt ingesteld door het bevoegd gezag van de school. De procedure is op aanvraag verkrijgbaar

Websites over Pesten en aanverwante onderwerpen

1. www.pesten.nl
2. www.sire.nl
3. www.ouders.net
4. www.lobo.nl
5. www.nfgv.nl

Veiligheidsbeleving leerlingen van Scholen op de kaart

Volgt